

Kela|Fpa[®]

Näin työttömyysturva muuttuu 2024

juristi Antti Ristimäki

Lainmuutokset vuonna 2024

Ostavastuu aika	Lomakorvauksen jaksoitus	Suojaosa
Ostavastuu aika palautuu viidestä päivästä seitsemään päivään. Voimaan 1.1.2024.	Kokoaikaisen työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus siirtää työttömyysetuusoikeuden alkamisajankohtaa. Voimaan 1.1.2024.	Työttömyysetuuden sovittelun 300 euron suojaosa poistuu. Voimaan 1.4.2024.
Lapsikorotus	Työssäoloehto	Vuorotteluvapaa
Alaikäisten lasten huoltajille maksettava työttömyysetuuden lapsikorotus poistuu. Voimaan 1.4.2024.	Työssäoloehto muuttuu tuloperusteiseksi ja pitenee 12 kuukauteen. Palkkatukityö ei pääsääntöisesti kerrytä työssäoloehtoa. Voimaan 2.9.2024.	Vuorotteluvapaa lakkautetaan. Viimeistään 31.7.2024 aloitetut vapaat voi pitää loppuun.

Omavastuajan pidentäminen

- Omavastuuaika tarkoittaa työttömyyden alussa olevaa **jaksoa, jolta ei vielä makseta etuutta**. Omavastuun määrä on vuosien varrella ollut vaihtelevasti viittä tai seitsemää täyttä työttömyyspäivää vastaava aika.
- Viimeisin kesto koskeva muutos tuli voimaan vuoden 2018 alussa, jolloin otettiin käyttöön niin kutsuttu työttömyysturvan aktiivimalli. Tuolloin etuusoikeuden alun omavastuuta lyhennettiin seitsemästä päivästä viiteen päivään.
- Kun aktiivimalli sittemmin kumottiin, omavastuuaikaa ei pidennetty takaisin seitsemään päivään.
- Omavastuujan tarkoituksena on mm. kannustaa hakemaan uutta työtä jo irtisanomisaikana niin, ettei työsuhteiden väliin jäisi työtöntä aikaa.

Ostavastuuauka pitenee seitsemään päivään

- Vuoden 2024 alusta lähtien peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea voidaan maksaa sen jälkeen kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana yhteensä **seitsemää** täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana.
- Muutoin omavastuuaukaa koskeva sääntely pysyy ennallaan.
- Mahdollinen lomakorvauksen jaksotusaika siirtää omavastuuajan alkamista.
- Omavastuuauka on viiden sijasta seitsemän päivää, **jos ensimmäinen omavastuuaukaa kerryttävä päivä on 1.1.2024 tai sen jälkeen.**
 - Esimerkiksi työttömyyden alkamisen ajankohdalla, työsuhteen päättymisellä tai sillä, miltä ajalta työssäoloehto täyttyy, ei ole merkitystä asiassa.

Lomakorvauksen jaksottaminen

- Lomakorvauksen jaksotus tarkoittaa, että jos työttömäksi jäävällä on työsuhteen päättyessä pitämättömiä lomia, niistä maksettu korvaus **siirtää työttömyysetuusoikeuden alkamista eteenpäin**.
- Jaksotus tehdään siten, että työttömäksi jäävän henkilön saama **lomakorvaus jaetaan hänen viimeisimmän työsuhteensa päiväpalkalla**. Näin saadaan niiden päivien lukumäärä, jotka siirtävät työttömyystukioikeuden alkamista eteenpäin.
- Jaksotus koskee lomakorvausta, joka maksetaan **yli kaksi viikkoa kestävästä kokoaikatyöstä** päättyessä.
- Lomakorvaus jaksotetaan, jos työsuhde päättyy **1.1.2024 tai myöhemmin**.

Oikeus työttömyys- turvaan alkaa nykyistä myöhemmin

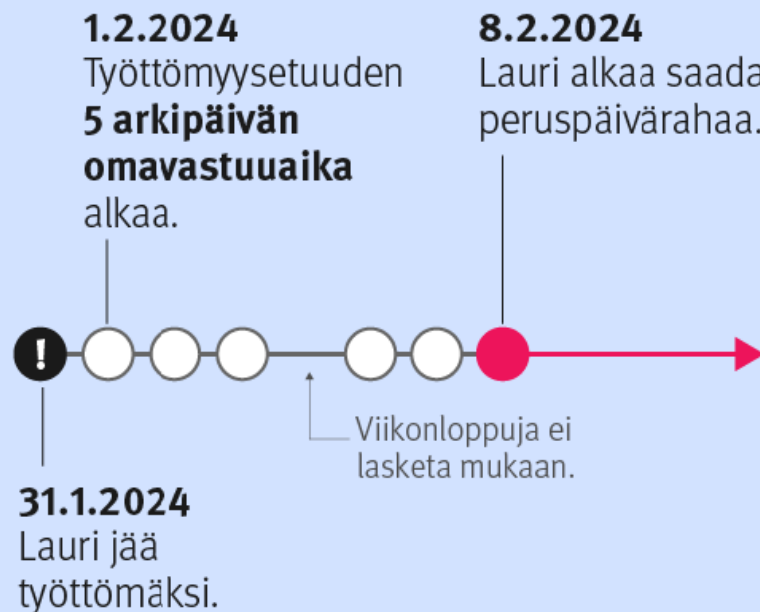

Lauri

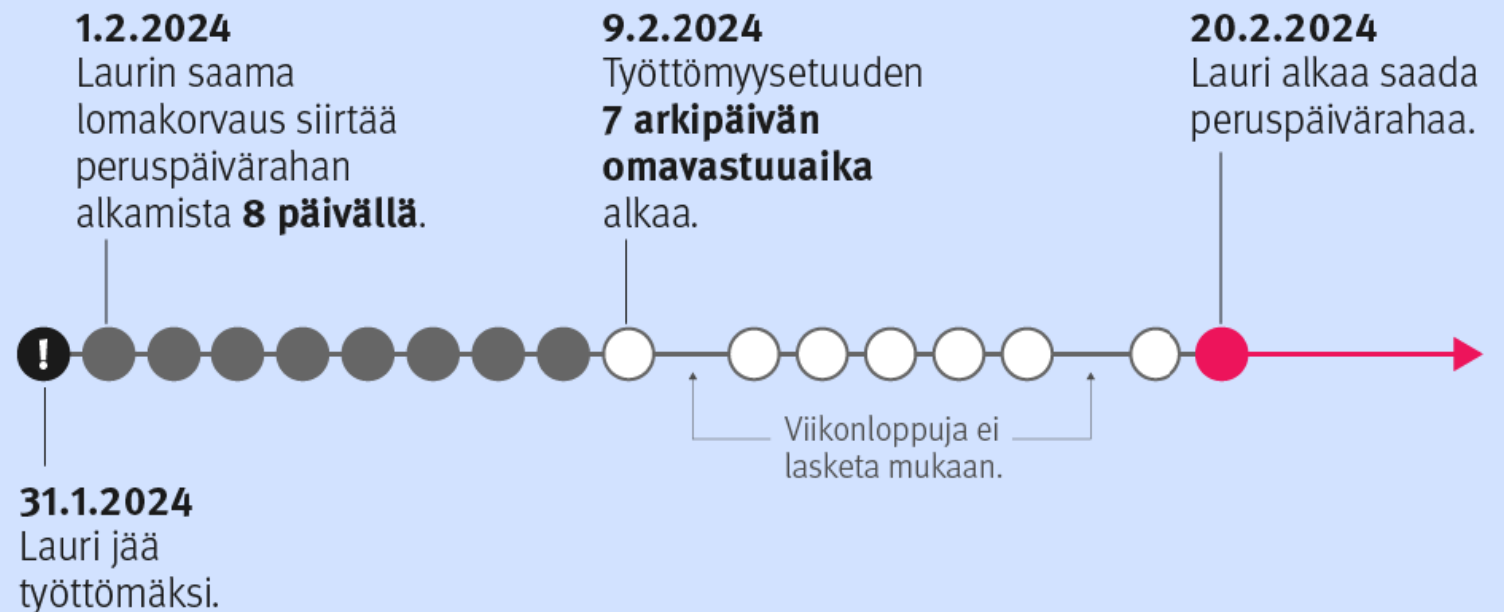
Jää työttömäksi kokopäivätyöstä 31.1.2024.

Saa työsuhteen päättyessä lomakorvausta 650 €.

Ennen lakimuutosta

Lakimuutoksen jälkeen 1.1.2024 alkaen

Soviteltu työttömyysetuus

- Työnhakija voi saada soviteltua työttömyysetuutta, jos hän:
 - saa tuloa osa-aikatöistä, jonka työaika on enintään 80 % kokoaikatyön ajasta.
 - saa tuloa tilapäisestä, enintään 2 viikkoa kestävästä kokoaikatyöstä
 - tekee lyhennettyä työpäivää lomautuksen vuoksi
 - saa tuloa sivutoimisesta yritystoiminnasta
 - aloittaa yritystoiminnan työttömänä
 - työllistyy yritystoiminnassa enintään 2 viikkoa.

Tulot vähentävät etuuden määrää

- Työttömyysetuuden sovittelu tarkoittaa sitä, että **tulot otetaan huomioon etuuden määrässä**. Etuus maksetaan sovittelukausittain eli kuukauden tai neljän viikon välein.
- Palkka vaikuttaa sillä **sovittelukausella, jonka aikana se maksetaan**.
- Nykyään sovitellussa etuudessa on **suojaosa eli rahamäärä, joka ei vähennä etuuden määrää**. Suojaosa on 300 euroa, jos etuus maksetaan kuukauden välein, ja 279 euroa, jos etuus maksetaan neljän viikon välein.
- Jokainen suojaosan ylittävä euro vähentää etuutta 50 senttiä.

Suojaosa poistuu 1.4. alkaen

- Suojaosaa ei sovelleta enää sovittelujaksoilla, jotka alkavat **1.4.2024 tai sen jälkeen**.
- Suojaosan poiston jälkeen etuuden **sovittelu alkaa ensimmäisestä ansaitusta eurosta** siten, että ansaittu euro vähentää työttömyysetuutta 50 sentillä.
- Muilta osin soviteltua työttömyysetuutta koskeva sääntely säilyy ennallaan, eli esimerkiksi osa-aikaista työtä tai lyhytkestoista kokoaikatyötä voi edelleen tehdä samalla, kun saa työttömyysetuutta.
- **Työskentely on jatkossakin kannattavaa**, koska vain puolet ansaituista tuloista vähentää työttömyysetuuden määrää.

Työttömyysturvan suojaosa poistuu

Vilma

Tekee osa-aikatyötä 20 t viikossa.
Saa palkkaa 1 000 €/kk.

Peruspäivärahan määrä ennen 1.4.2024

Vilman **palkasta huomioidaan** peruspäivärahan sovitelussa 300 euron suojaosan ylittävä määrä eli **700 €**.

Jokainen suojaosan ylittävä euro vähentää peruspäivärahan määrää 50 senttiä.

Vilma saa **soviteltua päivärahaa 450 €/kk.**

Peruspäivärahan määrä 1.4.2024 jälkeen

Vilman **palkasta huomioidaan** peruspäivärahan sovitelussa **koko määrä eli 1 000 €**.

Jokainen euro vähentää peruspäivärahan määrää 50 senttiä.

Vilma saa **soviteltua päivärahaa 300 €/kk.**

Lapsikorotukset poistuvat 1.4. alkaen

- Nykyisin työttömille, joilla on huollettavinaan alle 18-vuotiaita lapsia, maksetaan työttömyysetuuteen lapsikorotusta. Moniin muihin etuuksiin ei sisälly lapsikorotusta.
- Lapsikorotus on:
 - yhdestä lapsesta 5,84 euroa päivässä eli 125,56 euroa kuukaudessa
 - kahdesta lapsesta yhteensä 8,57 euroa päivässä eli 184,26 euroa kuukaudessa
 - kolmesta tai useammasta lapsesta yhteensä 11,05 euroa päivässä eli 237,56 euroa kuukaudessa.
- **Lapsikorotukset poistuvat maksusta 1.4.2024 alkaen.**

Työttömyysturvan lapsikorotukset poistuvat

Mikko

Tekee satunnaisia työkeikkoja, joista saa palkkaa 720 € työmarkkinatuen sovittelujakson aikana.
Kahden lapsen yksinhuoltaja.

Työmarkkinatuen määrä ennen 1.4.2024

Mikon **palkasta huomioidaan** työmarkkinatuen sovitelussa 300 euron suojaosan ylittävä määrä eli **420 €**.

Suojaosa 300 € Sovittelussa huomioitava määrä 420 €

Jokainen suojaosan ylittävä euro vähentää työttömarkkinatuen määrää 50 senttiä.

Mikko saa työmarkkinatuen **lapsikorotusta** kahdesta lapsesta yhteensä **184 €/kk**.

Mikko saa **soviteltua työmarkkinatukea 774 €/kk**.

Työmarkkinatuen määrä 1.4.2024 jälkeen

Mikon **palkasta huomioidaan** työmarkkinatuen sovitelussa **koko määrä eli 720 €**.

Sovittelussa huomioitava määrä 720 €

Jokainen euro vähentää työmarkkinatuen määrää 50 senttiä.

Työmarkkinatuen **lapsikorotusta ei makseta** 1.4.2024 jälkeen.

Mikko saa **soviteltua työmarkkinatukea 440 €/kk**.

Palkansaajan työssäoloehto muuttuu

- Jos työtön täyttää työssäoloehdon, hänellä on **oikeus työttömyyskassan maksamaan ansiopäivärahaan tai Kelan maksamaan peruspäivärahaan**. Jos työttömällä ei ole oikeutta peruspäivärahaan, hänellä voi olla oikeus työmarkkinatukeen.
- Nykyään työssäoloehto kertyy sellaisista kalenteriviikoista, joiden aikana palkansaaja on työskennellyt vähintään **18 tuntia**.
- Jatkossa työssäoloehto kertyy, jos **kalenterikuukauden aikana maksettu palkkatulo on vähintään 930 euroa**. Työssäoloehto voi kertyä myös puolikkaita kuukausia silloin, kun kalenterikuukauden aikana maksettu palkkatulo on vähintään 465 mutta alle 930 euroa.
- Lisäksi työssäoloehto pitenee nykyisestä 26 kalenteriviikosta eli noin kuudesta kuukaudesta 12 kuukauteen. Työssäoloehdon ei jatkossakaan tarvitse kertyä yhdenjaksoisesta työstä, vaan tarkastelujakso säilyy 28 kuukaudessa.

Voimaantulo

- Uutta tuloperusteista työssäoloehtoä sovelletaan **2.9.2024 alkaen**.
- Jos henkilön työssäoloehto täyttyy työstä sunnuntaihin 1.9.2024 mennessä, sovelletaan nykyisiä säännöksiä työssäoloehdon täyttymisessä.
- Ennen 2.9.2024 tehdystä työstä kertyneet työssäoloehtoviikot **muunnetaan laskennallisesti työssäoloehtokuukausiksi**.
 - Esimerkki: A on kerryttänyt 1.9.2024 mennessä 16 työssäoloehtoon luettavaa kalenteriviikkoa. Työssäoloehtokuukausiksi muunnettuna tämä tarkoittaa neljää työssäoloehtokuukautta. Jotta A täyttää 12 kuukauden työssäoloehdon, hän tarvitsee vielä kahdeksan työssäoloehtokuukauden.

Työssäoloehdon muutosten vaikutukset

- Työssäoloehdon pidentäminen tarkoittaa, että **aiempaa harvempi pääsee perus- tai ansiopäivärahalle**. Vastaavasti entistä useampi saa työmarkkinatukea. Muutos vaikuttaa ennen kaikkea työuran alussa oleviin ja niihin, joilla työhistoria on katkonainen.
- Työssäoloehdon **euroistaminen helpottaa keskimäärin hieman perus- tai ansiopäivärahalle pääsyä**, koska työssäoloehto voi kertyä myös puolikkaina kuukausina.
- Henkilöillä, joilla työssäoloehto kertyy yhdenjaksoisesta kokoaikatyöstä tai säännöllisestä osa-aikatyöstä, euroistaminen ei vaikuta työssäoloehdon täyttymiseen.

Esimerkki

- A työskentelee joka viikko 22,5 tuntia ja B joka toinen viikko 30 tuntia ja joka toinen viikko 15 tuntia. Kuukausitasolla työtuntimäärät ovat samat.
- Kummankin tuntipalkka on 13 euroa. Kuukausipalkka on tällöin kummallakin keskimäärin 1 313 euroa.
- Nykyään A täyttää työssäoloehdon **puolet nopeammin** kuin B, koska työssäoloehto ei kerry kalenteriviikoista, joina työaika jää alle 18 tunnin.
- **Euroistamisen myötä työssäoloehto kertyy molemmilla samassa ajassa,** koska molempien kuukausipalkka ylittää euroistetun työssäoloehdon tulorajan 930 euroa.

Muutoksia, joita eduskunta ei ole vielä hyväksynyt

- Palkkatuki työ ei 2.9.2024 alkaen pääsääntöisesti kerryttäisi työssäoloehto.
- Osasta työttömyysturvan ikäsidonnaisista poikkeuksista luovuttaisiin:
 - Työllistymistä edistävä palvelu ei kerryttäisi työssäoloehto.
 - Velvoitepalvelua ja -työtä koskevat säännökset kumottaisiin.
- Ansiopäivärahan taso alenisi portaittain työttömyyden edetessä (ei koske Kelan etuuksia).
- Vuorotteluvapaajärjestelmä lakkautettaisiin.

Lue lisää: www.kela.fi/tyottomuus